HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שקרא. מקרא: **ושנה.** משנה: **ולא שימש תלמידי חכמים.** ללמוד סברת הגמרא בטעמי המשנה מה הם. רשב"ם הוא שאין תורתו על בוריה ואין ללמוד הימנו שע"י הטעמים יש חילוק באיסור והיתר ובדיני ממונות לזכות ולחייב ובטהרות לטמא ולטהר כדאמר בכמה דוכתי מ"ט אמר מר הכי ומר הכי ואמר מאי ביניהו איכא ביניהו כך וכך וערוס הוא שהשומע את קולו שונה משניותיו כסבור הוא שבקי בטעמיהם ונוהגין בו כבוד כתלמידי חכמים: **אמר** גרסה: **ר"ז ע"ה.** שחשוד על המעשרות ועל הטהרות: **בור.** גרוע מעם הארץ: **יופי.** ואסור לאכול פיתו ויינו דכיון שלא שימש חכמים אינו מקפיד על דברי חכמים לדעתם ולא שנה אלא להרלות עצמו כת"ח: **מגוש.** מכשף האוחז את העינים וגונב את הלבבות. ואף זה כן: **רעין.** תרגום חובר חבר (דברים יח) הוא מגוש. לוחש המכשף את לחשיו ואינו מבין מה הם ומה פירושם אלא כך מעשיהם שהמכשפות בא ע"י אותם הלחשים: **פני פגה.** ואף זה תנא אלא שימש בתלמוד שונה משנתו ואינו יודע מה היא: **איזהו עם הארץ.** שנחשד על הטהרות ועל המעשרות ומוחזק מגעו טמא: **כל שאינו קורא ק"ש.** ולאי אינו יודע כלום. אבל יודע לקרות וקורא לא ע"ה הוא: **ששונין הלכות.** שלא שימשו לתלמידי חכמים ולא הקפידו על טעמי המשניות: **הלכות.** משניות: **פסיעה.** דהכי הוא אלא במאי נדרשיה אי לאו דהכי: **הופרה לו.** דומה בעיניו היתר: **מבני עולם ס"ד.** ומה הם גורמין לאחרים: **שמורין הלכה מפוך משנתן.** קאמר שמבלין עולם בהוראות טעות דכיון דאין יודעין טעמי המשנה פעמים גורמין שמדמין לה דבר שאינו דומה ועוד יש משניות הרבה (במשניות) דאמרינן הא מני פלוני הוא ויחידאה היא ולית הלכתא כוותיה ועוד שאינן יודעים במחלוקת תנאים הראשונים הלכה כדברי מי הלכך מורין הוראות טעות: **הליכות עולם לו.** השונה הלכות עולם שלו בזכותו: **ליינים.** בעלת תפלה: **ואלמנה שובבית.** בעלת שכיות הולכת ומבקרת שכיותיה תמיד: **הרי אלו מבני עולם.** שאינן אלא נוחפות ומכשפות ומרלות עצמן כלדקיניות שלא יבדקו אחריהן: **קטן שלא הלו לו חדשיו.** לקמן מפרש: **וקיבול שכר מאלמנה.** שהיתה טורחת עצמה יותר מן הצורך כדי לקבל שכר כדמפרש ואזיל למדנו שיטריח אדם עצמו במצוה לקבל שכר יותר: **בראת לדיקים.** לגחול ג"ע: **בראת רשעים.** לירש גיהנם: **שלא יבשלו בי בני אדם.** להפסיד חלקם על ידי מגן עדן ולירש גיהנם: **בי קאמר.** מבני עולם: **לגון יוחני בת רביבי.** אלמנה מכשפה היתה וכשמגיע עת לידת אשה היתה עוברת ואחר שמצטערת הרבה היתה אומרת יוחני אלך ואבקש אולי תשמע תפלתי והולכת ופותחת הכלי שהיו הכשפים בתוכו וסותרת הכשפים ואז הולד יוצא. פעם אחת היה לה שכיר יום בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מקשקש בתוך הכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם ובא השכיר וסתר את מגופת הכלי והכשפים יצאו והולד נולד וידעו כל העולם כי בעלת כשפים היא ל"ה: המבעט ברבותיו וקרי ליה קטן שלא כלו חדשיו על ידי שימיו מתקצרין כדאמ' פ"ק דחגיגה.

רבי שמואל בר נחמני אמר ה"ז בור. תימה כמאן ס"ל לא כאחרים ולא כר' יהודה דאחרים לא קרו בור [ז] אלא לשנה ולא קרא ור' יהודה אפי' עם הארץ לא משוי ליה דאמר בסוף פרק אלו מציאות (ב"מ דף לג:) דדרש ר' יהודה בר אילעאי שמעו דבר ה' החרדים אל דברו וגו' החרדים אל דברו אלו תלמידי חכמים אחיכם אלו בעלי מקרא שנאיכם אלו בעלי משנה מנדיכם אלו עם הארץ אלמא דבעלי משנה אי בעלי מקרא לאו בכלל ע"ה היינו: **כל שאינו קורא** ק"ש **שחרית וערבית דברי ר"מ.** תימה לר"י דאמר בפ' הניזקין (גיטין דף סא.) ובפ' ג' שאכלו (ברכות דף מז:) איזהו עם הארץ כל שאינו אוכל חולין בטהרה דברי ר"מ ופירש דהרבה ענייני עם הארץ הן ויש שאין מקבלין ממנו עדות כדאמרינן בפ' אלו עוברין (פסחים דף מט:) ששה דברים נאמרו בעם הארץ אין מקבלין מהן עדות וכו' ובפ' חומר בקודש (חגיגה דף כב.) כמאן מקבלין שהדותא מעם הארץ כר' יוסי ויש כאר לענין עדות ונאמר על הטהרות ועל המעשרות או לענין זימון או לענין שביעית א"ר לענין דברים שאין נקחין אלא מן המוומחה כדאיתא בפ' שני דמסכת ע"ז (דף לט.): **בירושלמי** אשה פרושה זו היא שיושבת ומלעגת בדברי תורה ותאמר אלי תבא ויושב עמה בגילה הוא א"ר אבהו כביכול היה במתשבה הוא נגדו יודע שלא עלתה על דעתה אלא בשביל להעמיד שבטים הוסיפו עליהם בתולתא ליימנית [ז] ואלמנה שובבית [ז] [מי חגלה נסבת שם ביש] ותיוק שהוא עולה לחדשיו (בתולה ליימנית מלייתה אובדת בתוליה ותיוק שהוא עולה לחדשיו) ר' חלקיה בשם ר' שמעון זה שהוא גדול בתורה שלא בפירקו ומבזה את הגדולים ממנו א"ר יוסי זהו שבן תשע ואבריו נראה כבן י"ב והוא בא על אחת מכל העריות האמורות בתורה והן מתות על ידו והוא פטור רבי פירש מלייתה אובדת בתוליה מחמת לומות בתוליה ושכרות אבל מורי אחי הרב ר"מ פי' עושה חסידה ומתפללת כדגרסינן בגמ' דידן לליינת וכאילו אמה ועושה תעניות שתהא נענת בתפלתה ואינה עושה אלא לגנב את העין שלא יבדקו אחריה ומזנה ואובדת בתוליה:

ועד

רבי שמואל בר נחמני אמר ה"ז בור. תימה כמאן ס"ל לא כאחרים ולא כר' יהודה דאחרים לא קרו בור [ז] אלא לשנה ולא קרא ור' יהודה אפי' עם הארץ לא משוי ליה דאמר בסוף פרק אלו מציאות (ב"מ דף לג:) דדרש ר' יהודה בר אילעאי שמעו דבר ה' החרדים אל דברו וגו' החרדים אל דברו אלו תלמידי חכמים אחיכם אלו בעלי מקרא שנאיכם אלו בעלי משנה מנדיכם אלו עם הארץ אלמא דבעלי משנה אי בעלי מקרא לאו בכלל ע"ה היינו: **כל שאינו קורא** ק"ש **שחרית וערבית דברי ר"מ.** תימה לר"י דאמר בפ' הניזקין (גיטין דף סא.) ובפ' ג' שאכלו (ברכות דף מז:) איזהו עם הארץ כל שאינו אוכל חולין בטהרה דברי ר"מ ופירש דהרבה ענייני עם הארץ הן ויש שאין מקבלין ממנו עדות כדאמרינן בפ' אלו עוברין (פסחים דף מט:) ששה דברים נאמרו בעם הארץ אין מקבלין מהן עדות וכו' ובפ' חומר בקודש (חגיגה דף כב.) כמאן מקבלין שהדותא מעם הארץ כר' יוסי ויש כאר לענין עדות ונאמר על הטהרות ועל המעשרות או לענין זימון או לענין שביעית א"ר לענין דברים שאין נקחין אלא מן המוומחה כדאיתא בפ' שני דמסכת ע"ז (דף לט.): **בירושלמי** אשה פרושה זו היא שיושבת ומלעגת בדברי תורה ותאמר אלי תבא ויושב עמה בגילה הוא א"ר אבהו כביכול היה במתשבה הוא נגדו יודע שלא עלתה על דעתה אלא בשביל להעמיד שבטים הוסיפו עליהם בתולתא ליימנית [ז] ואלמנה שובבית [ז] [מי חגלה נסבת שם ביש] ותיוק שהוא עולה לחדשיו (בתולה ליימנית מלייתה אובדת בתוליה ותיוק שהוא עולה לחדשיו) ר' חלקיה בשם ר' שמעון זה שהוא גדול בתורה שלא בפירקו ומבזה את הגדולים ממנו א"ר יוסי זהו שבן תשע ואבריו נראה כבן י"ב והוא בא על אחת מכל העריות האמורות בתורה והן מתות על ידו והוא פטור רבי פירש